

I. Czytanie ze zrozumieniem

W Iraku Kurdowie stanowią prawie jedną trzecią społeczeństwa. Ważną dla nich datą jest 14 lipca 1958 roku, kiedy doszło do obalenia monarchii i ogłoszenia Republiki Irackiej, gwarantującej równość wszystkim obywatelom wobec państwa i zapowiadającej przyznanie Kurdom autonomii. Obietnic było bardzo dużo, między innymi mówiono o sprawiedliwym podziale zysków ze sprzedaży ropy naftowej. Niestety, żadnej władze Iraku nie dotrzymały. Ponieważ rząd Iraku nie realizował postanowień z 1958 roku, od 1960 roku po czasy współczesne niemal bez przerwy toczyła się wojna między Kurdami a rządem Iraku. Kilkakrotnie dochodziło do powstań kurdyjskich. (...) W 1963 roku podczas próby obalenia rządu Kurdowie otrzymali pomoc w postaci uzbrojenia z krajów bloku radzieckiego, a także wsparcie polityczne. Rząd radziecki ostrzegał Turcję, Iran i Syrię, aby nie mieszały się w wewnętrzne sprawy Iraku. (...)

Obietnicę o autonomii zaczęto realizować w 1970 roku i to na skutek toczącego się konfliktu iracko-irańskiego o Szatt-al-Arab (rzeka między Irakiem i Iranem, uchodząca do Zatoki Perskiej). 11 marca 1970 roku doszło do podpisania słynnego „Marcowego Manifestu”, sygnowanego przez ówczesnego wiceprezydenta Iraku Saddama Husajna i kurdyjskiego przywódcę Mustafę Barzaniego. Manifest złożony z 15 punktów szczegółowo określa prawa Kurdów zamieszkujących północne tereny Iraku. Kurdowie jako znakomici wojownicy byli Irakowi potrzebni. Rząd w Bagdadzie co prawda zgodził się na utworzenie autonomicznego regionu kurdyjskiego, ale Kurdowie domagali się jeszcze obiecanego im równego podziału ze sprzedaży ropy i przyłączenia do części autonomicznej miasta Kirkuk, gdzie od stuleci większość mieszkańców stanowili Kurdowie. Wobec braku porozumienia rząd Iraku nie respektował „Marcowego Manifestu”.

W 1972 roku doszło do kolejnych walk pomiędzy Kurdami a armią rządową. Dopiero w marcu 1974 roku iracki przywódca, gen. Ahmed Hassan al-Bakr zawarł porozumienie z irackimi Kurdami. Przyznał im kontrolę nad miastami Północy, łącznie z roponośnym rejonem Kirkuku. Odstąpił połowę wpływów ze sprzedaży wydobywanej na tych terenach ropy. Zezwolił na wprowadzenie do szkół języka kurdyjskiego. Przyjął do rządu pięciu ministrów kurdyjskich. Niemniej w tym samym czasie ten sam rząd rozpoczął przesiedlenia, znane jako akcja Anfal. Kurdów wywożono na tereny pustynne, a w miejscowościach kurdyjskich, w domostwach Kurdów osiedlano Arabów, nazywając takie „zabiegi” wprowadzaniem nowoczesnej reformy rolnej. Kurdowie próbowali się temu przeciwstawić i odzyskać utraconą autonomię. Zakończyło się to dla nich tragicznie. (...) Partyzanci pod dowództwem Mustafy Barzaniego musieli się poddać. Kurdyjskie miasta położone w strefie 20-30 km od granicy tureckiej i irańskiej zostały kompletnie zniszczone, a ludność deportowana na południe.

Maria Giedz, *Życie pod zaborami. Sytuacja Kurdów w Iraku.* [w:] „Poznaj Świat” 5/2009, s.68-72.

1. Od rządu Republiki Irackiej Kurdowie domagali się:

- A) zmiany postanowień „Marcowego Manifestu” B) nawiązania współpracy z Turcją, Iranem i Syrią
 C) respektowania porozumienia z 1970 roku D) poszerzenia autonomicznego obszaru

2. W 1972 roku rząd iracki uznał prawa Kurdów do:

- A) zysków z eksploatacji bogactw naturalnych B) obejmowania stanowisk rządowych
 C) przeprowadzenia reformy rolnej D) nauki języka narodowego

3. Rola ZSRR w konflikcie iracko-kurdyjskim polegała na:

- A) wspieraniu rządu Saddama Husajna
 B) dążeniu do wykluczenia z konfliktu państw ościennych
 C) dostarczaniu powstańcom broni
 D) szerzeniu wśród Kurdów nastrojów pacyfistycznych

4. Powodem walk Kurdów z wojskami rządowymi było:

- A) przesiedlanie Kurdów na pustynię B) zawarcie porozumienia iracko-irańskiego
 C) obalenie monarchii i ogłoszenie demokracji D) niespektowanie postanowień z 1958 roku

5. Irakijczycy przyznali część praw Kurdom, ponieważ:

- A) obawiali się wojny z Rosją
 B) chcieli wykorzystać ich siłę w konflikcie z Iranem
 C) chlubilili się wobec świata swą demokracją
 D) ulegli ich zbrojnym wystąpieniom

6. Ostatecznie (zgodnie z przytoczonym tekstem) walka o prawa zakończyła się dla Kurdów:

- A) przesiedleniami B) ucieczką przed siłami rządowymi
 C) zburzeniem miast D) ustanowieniem autonomii

II. Nauka o języku

7. Zapożyczeniem językowym jest słowo przejęte z języka obcego, ale:

- A) przystosowane pod względem brzmienia do języka polskiego
- B) odmieniające się tak jak wyrazy polskie
- C) nie zmienione pod względem gramatycznym
- D) o oryginalnym, obcym brzmieniu

8. Zapożyczeniem z języka łacińskiego jest słowo:

- A) pizza
- B) weekend
- C) klasztor
- D) nieszpory

9. Wyróżniamy neologizmy:

- A) znaczeniowe
- B) archaiczne
- C) frazeologiczne
- D) gramatyczne

10. Archaizmem często występującym w powieści pt. „Potop” jest wyraz:

- A) białogłowa
- B) fortel
- C) pani
- D) podstęp

11. Gwara jest językiem:

- A) mieszkańców kilku wsi
- B) określonej grupy zawodowej
- C) ludności wiejskiej jakiegoś regionu
- D) wszystkich mieszkańców kraju

12. Poprawnie jest zapisany skrót w zdaniu:

- A) Wioska leży 2 km. dalej.
- B) Miejscowość jest położona 150 m n.p.m.
- C) Możemy wydać 100 zł. na zakupy.
- D) Nie znam dr. Nowaka.

13. Synonimem wyrazu *sceptycyzm* jest:

- A) niedowierzanie
- B) sceptyczny
- C) cynizm
- D) wątpliwość

III. Literatura i sztuka

14. Dramat pt. „Antygona” dotyczy konfliktu między:

- A) prawem boskim i prawem ludzkim
- B) racją jednostki i racją państwa
- C) siłami dobra i siłami zła
- D) wolnością i niewolą

15. Harpagona, bohatera komedii pt. „Skąpiec”, poznajemy jako człowieka, który:

- A) uprawia lichwę
- B) nie troszczy się o rodzinę
- C) jest rozrzutny
- D) wyzyskuje innych ludzi

16. W książce pt. „Władca much” Ralf w nieporadny sposób usiłuje:

- A) utrzymywać sygnalizacyjne ognisko
- B) zaprowadzić na wyspie spokój
- C) uciszyć dziecięcy strach
- D) zdobyć dla rozbitków żywność

17. Opowiadanie pt. „Stary człowiek i morze” ukazuje zmagania bohatera z:

- A) siłami przyrody
- B) nieuczciwością ludzi
- C) samotnością
- D) własnymi słabościami

18. Sonet jest utworem lirycznym, w którym:

- A) pierwsza i druga zwrotka mają charakter opisowy
- B) trzecia i czwarta zwrotka mają charakter refleksyjny
- C) w pierwszej i drugiej zwrotce nie ma rymów
- D) budowa zwrotek nie podlega żadnym regułom

19. Wśród siedmiu przykazań folwarku zwierzęcego w książce G. Orwella można było przeczytać, że:

- A) wszystko, co chodzi na dwóch nogach, jest wrogiem
- B) żadne zwierzę nie będzie spać w łóżku
- C) każde zwierzę musi bronić folwarku
- D) wszystkie zwierzęta są równe

20. Do elity Obrzydłówka w opowiadaniu pt. „Siłaczka” należał m.in.:

- A) aptekarz
- B) woźny
- C) nauczyciel
- D) sędzia

21. Prawidłowo zestawiono maksymę z nazwiskiem jej autora w szeregu:

- A) Myślę, więc jestem. - Kartezjusz
- B) Nie wszystek umrę. - Homer
- C) Wszystko płynie. - Heraklit z Efezu
- D) Wiem, że nic nie wiem. - Platon

22. W XVIII wieku rozwinęła się w Polsce sztuka zwana:

- A) rokoko
- B) klasycyzm
- C) sentymentalizm
- D) orientalizm

23. Zasada trzech jedności w teatrze antycznym dotyczyła:

- A) akcji
- B) postaci
- C) miejsca
- D) dialogów

24. Moliere wprowadził do teatru:

- A) patos i wzniosłość
- B) możliwość swobodnej interpretacji utworu
- C) zasadę decorum
- D) dekoracje o charakterze umownym

25. Andrzej Wajda jest reżyserem filmu pt.

- A) „Potop”
- B) „Człowiek z żelaza”
- C) „Pan Tadeusz”
- D) „Katyń”

26. Prawidłowo zestawiono nazwisko twórcy z dziedziną sztuki w szeregu:

- A) Magdalena Abakanowicz - rzeźba
- B) Tadeusz Kantor - teatr
- C) Salvador Dali - muzyka
- D) Claude Debussy - malarstwo